ГЛАС ЦРНОГОРЦА

GLAS CRNOGORCA

Излази СРИЈЕДОМ и НЕДЈЕЉОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају. — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: мјесечно Lit. 8·—; — Појединаи број Lit. 1

Godišnjica

Današnjim danom naš list ulazi u drugu godinu života i rada. Osjećam dužnost da se najprije sjetim čitaoca, koji su iz bliza pratili našu djelatnost i da im najtoplije zahvalim za podršku što su nam pružili bodreći naše požrtvovanje i naše toplo staranje da se osjećajima i idejama što više približimo dušl naroda ovih krševitih i Kordih crnogorskih planina, koje su upoznale užasnu groznicu partizanskog terorizma i kruto nedužno ispaštanje nametnutih grijehova.

Njegovoj Ekselenciji Guverneru Crne Gore list upućuje i ovom prigodom svoju najtopliju blagodarnost, jer ga je ličnim direktnim interesovanjem prevише zadužio, prateći razvitak i akciju koju je vršio i koju još sada postojano i šutljivo, bez pretenzija i bez reklame, uporno u narodu vrši, pružajući utjehe opštom nesrećom pogođenim porodicama i priznanje poletnim borcima za mir, rad i blagostanje ovog ponosnog i napaćenog kraja.

Naš list je i prije izlazio, ali u sasvim drugom izdanju. Bio je povezan sa italijanskim i u svom vrlo skromnom formatu nije mogao da zadovolji potrebe jedne i druge strane. Zato smatram da je „Glas Crnogorca" preuzeo svoj zadatak tek onda kada je 14 februara 1942 godine počeo da izlazi zasebno, sa jasnim ciljem da otvori oči zavedenim elementima ove narodne zajednice, koji u svojoj bezazlenosti povjerovaše, iako trenutačno, lažnim apostolima azijatske utopije. Naš list se pomolio u mračnoj i tmurnoj atmosferi partizanske tiranije, nepokolebljivo i jasno kao sunce sred oblačnog zimskog neba, da povrati svome stadu zalutale ovce, da ih pokupi u čeličnu falangu nesuzdrživih zdravih snaga i da se sa njima, uz puška i smrt, prokrči novi put staroj istini, koju su pretci po ovoj vrleti posijali u davnini, nježno i brižljivo njegovali za života, sa najčvrstijom nadom da bogatstvo svojih nazora, kreposti, vrlina i osjećaja ostave neokajano i neoskrvnjeno u baštinu nasljednjim pokoljenjima.

Istim zadatkom list ulazi u drugu godinu svoje djelatnosti, istim nadama da posluži narodu, istim željama da mu bude najskreniji odušak u bolu i u sreći. Njegovi stupci ostaće i dalje svakom dobronamjernom saradniku otvoreni, kako bi rad i uticaj bio što širi i što jači, u potpunom skladu sa aspiracijama naroda u ovom ozbiljnom i teškom momentu kojeg proživljuje.

Svoj antikomunistički zadatak djelomično je naš list završio. No, ipak, ne gubeći iz vida sve opasnosti koje zatomljeni crveni fanatizam može još uvijek da pretstavlja, ustupa već sada jedan dio svojih stupaca za ekonomsku obnovu zemlje, o kojoj vode konkretnu, iskrenu i očinsku brigu sve italijanske nadležne vlasti.

Svim saradnicima blagodarimo. Osobiti štampariju „Obod" posebno, a naročito slovosla gačima, još jednom svako priznanje, jer su sve od sebe dali da se savladaju preponi tehničke prirode, koje smo redovito na putu sretali.

Na rad, dakle, u drugoj godini novim žarom, novim poletom, novom najiskrenijom željom da prinesemo i mi skromni konstruktivni udio na sva polja koja u listu — kako znamo i možemo — zastupamo, njegujemo i obrađujemo.

Na rad!

Gino Biagi

GUVERNEROV POZDRAV

prigodom godisnjice „Glasa Crnogorca"

„Glas Crnogorca" ulazi u drugu godinu svoga života kao samostalni list na srpskom jeziku, koji je osnovan da stvori duhovni i kulturni dodir između Italijana i Crnogoraca. Zaboravljajući mračne momente komunističke pobune, Italija priznaje Crnogorcima odlike koje su ih odvajkada krasile i kojima oni znaju osvajati duše — čast, poštenje, gostoljubivost, povjerenje i vjernost.

List je sjajno riješio zadatak što sam mu ga povjerio, zbližiši ponovo one duhove koji su — ne poznavajući se temeljno i ne razumijući se potpuno — ostajali hladni jedni prema drugima, stvarajući atmosferu nepovjerenja.

Odajući „Glasu Crnogorca" ovo priznanje, upućujem svim dobronamjernim ljudima ove male ali slavne zemlje, poznate širom cijeloga svijeta, svoj srdačni pozdrav i želju da njihova saradnja sa Italijanima postane što više prisna, srdačna i prijateljska.

GUVERNER CRNE GORE
Armijski general
Alesandro Pircio Biroli

ПОСЈЕТА Њ. Е. ГУВЕРНЕРА ДАНИЛОВГРАДУ

Данилов Град 10 фебруара

Данас је овдје стигао у кратку званичну посјету Гувернер Црне Горе Њ. Е. Армијски General Пирцио Бироли.

Становништво Даниловграда одражавало је велику радост, док су многобројни прозори били украшени тробојкама и црногорском заставама. Миса свијета сакупила се да га дочека на великом тргу, на којему се са једне стране постројио један батаљон. Нарочито угодан утисак оставили су ученици, који су се окупили у великом броју са својим новим наставницима, дуж тротоара којим је пролазио Гувернер Њ. Е. Пирцио Бироли, који је стигао у 2 сата послије подне. Дочекали су га командант мјеста и претставници свих мјесних власти. Гувернер је извршио смотру батаљона, састављаног одјелом који му је упућен од стране претсједника општине, те је нижајно прочуло потребе и проблеме тога краја. Затим је Гувернер, уз жиже манифестације симпатија, упутио неколико ријечи густо око њега скупљеном становништву, нарашаји своју нарочиту радост што се још једном нашао међу овим радним свијетом претсједником јужне долине, или срца Црне Горе, и изјављујући сваког да се Италија најчвршће интересује за становнике Црне Горе. Обећао је да ће нарочито домагати у виду све што је од њега затражено, и на шта је њен рангје указивало командант мјеста, изјављујући да је лако нешто разрати, али је много теже сагравити, те је сви потпуно на њихову дужност да раде и да изграђују своју земљу за будућност, како би она под вјетовима италијанских оружаних снага могла да се жарко укупно преда свој обнови. Свршетак његових кратких ријечи примљен је са бучним одушевљењем. Прије одласка је Њ. Е. Гувернер Пирцио Бироли у знак својих симпатија за становништво тог краја и захвалности на дочеку подарио завјесну своту новаца за ђачку трпезу Даниловграда.

ЧЕРЧИЛ СТРАХУЈЕ ОД ПОДМОРНИЦА

Сјајан биланс рата против Чанг Кај Шека

Америка се спрема за тоталан рат

Посљедњи Черчилов говор

Иностранаштампа опширно коментарише Черчилов говор. Дописници тих листова истичу како је више од половине говора посвећено забрињуј ућ ој ноћној необично забрињуј ућ ој британске владе. Други дио говора, који је огорчено читав енглески народ, тиче се постављања сјеверноамеричког генерала Ајзенхауера за главнокомандујућег савезничких снага у Сјеверној Африци. Борба за превласт која се сада водила између двеју англосаских нација, забиљежила је потпуни пораз Енглеза. У Лондону се надало у генерала Монтгомерија, команданта II енглеске армије у Африци, врховног шефа савезничких снага у Сјеверној Африци. Генерал Де Гол треба сада да мирује, јер његове тврдње са Жиром немају више никаквог разлога опстанка. У вашингтонским парламентарним круговима дискутује се о новим куповањима енглеских база у Пацифику и Атлантику на основу закона о зајму. Сјеверноамерички министар морнарице Кокс предложио је да се потпуно освоје те базе.

Општа мобилизација у Сједињеним Државама

(*Вашингтон*) Кроз неколико дана предложиће Рузвелт конгресу законски нацрт за тоталну мобилизацију цијеле земље. Конгрес мора да дискутује о том нацрту и да прихвати. Сазнаје се да су на основу тог закона морају мобилисати све жене између 18 и 50 година. Изузетак се чини само за жене које имају мисију дјеце, или се налазе у благословеном стању. У овим круговима сазнаје се да ће око тог нацрта настати велика дискусија, јер постоји огорчена борба између двеју партија, Рузвелтове, која заступа грађанску мобилизацију и парије бишег претсједника Хувера, који би хтјео да се извршиће мобилизација многих војника рада опремања разних снага на позоришне послове. Хувер сматра да Сједињене Државе не могу издржати толико велику војску.

Годишњица јапанског царства

(*Рим*) Пригодом 2603. годишњице оснивања јапанског Царства прославила је јапанска колонија у Италији на челу са својим дипломатским преставницима тај свечани дан обраћајући своје мисли императору јапана и својој отаџбини, молећи се за сигурну побједу и будућност.

(*Токио*) Цар, принчеви и принцезе пошли су пригодом 2603 годишњице оснивања јапанског Царства у Царски Храм, гдје су присуствовали свечаном обреду. Након тога обављена је свечана прослава годишњице, која пада управо на дан прве годишњице пада Сингапура. Присуствовале су све главне јапанске власти. Кишшало се будућем удесу Источне Азије и потврђена је несаломљива воља цијелога народа да настави борбу све док не извојује невјероватну побједу.

Ситуација у француској Сјеверној Африци

(*Алжир*) Француски борачки одреди на туниском фронту повучени су са истока усљед протеста који су дошли са њихових сопствених кругова. Разлог је у тешким условима којима су били изложени ови војници, у великим губитцима, очајном наоружању и слабој бризи за рањенике. Усљед сталних протеста била је команда присиљена да их макне.

(*Танжер*) Плима је донијела на обалу Марока столове, сандуке и разне друге предмете. Ради се сигурно о остатцима са бродова потопљених од стране осовинских подморница. Неки Марокани тврде да су у ширини атлантске обале Марока у ноћи између недјеље и понедјељника чули снажну топовску паљбу, до које је сигурно дошло током битке између италијанско-њемачких подморница и савезничких бродова. Морало се радити о бродовима који превозе снабдијевање за Енглеску и Француску Сјеверну Африку.

(*Алжир*) Генерал Ајзенхауер примио је положај главнокомандујућег савезничких снага у Сјеверној Африци. Енглески генерали су му тако стављени у потчињени положај. Генерал Ајзенхауер је наредио да се сви савезнички официри ставе под његову зависност. Тако су високи енглески официри, који се налазе у Алжиру, присиљени да се подреде сјеверноамеричком генералисимусу.

Пустош коју су сјеверноамерички бомбардери направили у граду Кајруану у Тунису претставља предмет живих коментара у цијелој њемачкој штампи. Истиче се да је број жртава наносио преко 500 Арабљана. То су при резултати пријеке чувене Атлантске карте у којој су Англосази обећали мир, правду и незаинтересованост.

Умрли Кинески губитци

(*Токио*) Губитци, које су Кинези претрпили у борбама са јапанским трупама у Кини и поред то сада међу убијеним и заробљеним, број који би износио 43 дивизије, док заробљено и мртво наоружања 52 дивизије. Лаки митраљези топовима су за 185 дивизија, теши митраљези за 11 дивизија. У Јапанском резерва назад се сем тога налази и читава разна материјала. Овакви губитци јасно показују колико је читаво војно Чанг Кај Шека.

Енглеска хапшења у Индији

(*Лондон*) Стаје вијест из Индије да је у Јулу 1942 године извршено хапшење 60.229 Индуса, од којих се 39.460 налазило 1 децембра 1942 године у затвору. Полиција је отварала против становништва паљбу 470 пута, а трупе 74 пута.

Bolni dodir dviju civilizacija

Deset dana po zaposijedanju Francuskog Maroka od strane sjeveroamerikčih vojnika proslavilo je stanovništvo te zemlje na najsvečaniji način godišnjicu sultanovog stupanja na presto. Tek 31 godinu stari sultan Sidi Mohamed provodi, naoko potpuno nezainteresovano, svoj život u svom bijelom dvorcu u Rabatu, zaklanjajući se u sjeni neutralnosti. U njegovom haremu prepunom raznih dama — zakonitih žena, ljubavnica, sestara, tetki, ženskih rođaka i djece — postojao je samo jedan trenutak nervoze: drugog dana po iskrcavanju Amerikanaca počeli su se odjednom pakovati kuferi; ali, nakon što je sultan po svoj prilici dobio neki mig iz glavnoga stana generalnog rezidenta Nogesa u Meknesu, donešena je odluka da se nikuda ne odlazi. Istočnjački vladar, Prorokov namjesnik na zemlji, najviši duhovni i svjetovni autoritet Marokanaca, čak i nosilac titule „Gospodara vjernika", u bigsj.vu pred vojnicima Sjedinjenih Država — to bi pretstavljalo zista neviđeni prizor. U njegovoj ulozi čuvara najvišeg zakonodavstva preostalo mu je samo da sačeka iza bijelih zidina svojega dvora do čega će dovesti vješto ispredena intriga njemu nametnutog „savjetodavca" Nogesa.

Sidi Mohamed imao je 16 godina, kada su ga islamski učenjaci gradova Feca, Meknesa, Rabata i Marakeša 1927 godine, poslije definitivne pobjede nad rif-kabilskim vođom Abd el Krimom, na energičan zahtjev Francuza, izabrali za sultana. On je glavar i patron šerifske porodice, koja obuhvata Prorokovo potomstvo — Šerife. U Fecu, Marakešu i Tiznitu vladaju kao kalifi, t. j. sultanovi namjesnici, njegova braća i polubraća. Karakteristika francuskog protektoratskog sistema očituje se u tome što generalni rezident ima u svojim rukama izvršnu vlast, koju upražnjava u sultanovo ime.

Nedjelju dana nakon izvršenog iskrcavanja pojavio se, makoliko to čudno bilo, ovaj francuski generalni rezident, vrhovni zapovjednik odbrambenih snaga, u sultanovoj prestonoj dvorani, ispod ruke sa zapovjednikom iskrcanih neprijateljskih trupa general-majorom Patenom. General-major je signalizirao sam sebi izgledao kao jedan od onih mnogobrojnih turista koji inače petkom sa uperenim aparatom očekuju sultanov prolazak na livadici između džamije i dvora, gdje on običavo projašiti na čelu svoje sliikovite pratnje. Takođe i za doček tih dvaju generala, jednog osvajača i jednog izdajice, postrojila se čuvena crna garda u svojim crvenim rokoko-uniformama, taj šareni sam iz Hiljadu i jedne noći, kao da je po naručdžbini inscenirana pretstavljajući međutim ipak pozadinu jedne političke stvarnosti, sa kojom se sjeveroamerički general imao vrlo skoro upoznati, kada je mladi sultan, bez mnogog suvišnog okolišanja, tonom punim dostojanstva, prešao na razgovor s predstavnicima francuskih trupa, te istaknuo želju da se prestane sa time da se pokazuje nešto više poštovanja prema svetim običajima Islama.

Sidi Mohamed je vladar potpuno evropskog obrazovanja, koji umije da govori sa strancima na njihovom materinjem jeziku. Nije tačno poznat sadržaj tih razgovora, o kojima je uredio štampu generalni rezident dao sem vrlo oskudne podatke. Ali činjenice da se sultan pridružio druge posjete inicirankskog generala, i to prilikom proslave godišnjice stupanja na presto ponovo vratio na istu skoro sve temu i da je sem toga na sebe uzeo i inicijativu da uputi [illegible] upozorenje u tom smislu kako sjeveroamerički trupa [illegible] Rabatu, pokazuje da [illegible] preći preko tih događaja, te obraćajući pažnju na interese [illegible] do najvećeg stepena uznemiren [illegible] sarađa.

Tih dana mogli su [illegible] odbijni listovi koji izlazi u Teheranu, [illegible] slijedeće upozorenje: [illegible] ima su narod, svoju vladu i svoga sultana. Marokanska vlada ne nalazi ni najmanje da je u redu to iznenadno prijeđenje Amerikanaca, koji se [illegible] nijesu interesovali za Marokanaca, [illegible] trošeje poslove te zemlje [illegible] prepuštena što ti stranci [illegible] Afrike te se uopšte ponašaju kao da se nalaze u Nju Jorku, a ne u Marokanu.

Stanovništvo Maroka, koje je obdareno mnogim kraćnim osobinama, veoma je osjetljivo prema takvim smetnjama u svom unutrašnjem životu — zato je sultan, koji inače skoro nikada i nigdje nije ni zbog čega intervenisao, našao za potrebno da progovori u svim marokanskim krugovima čini se glasovi protesta, protesta, pa čak i prijetnje iz svih djelova zemlje negdje stano štiju vijesti o izgredima, incidentima, prepirkama, svađama i pravim sukobima na koje taj uzred uopšte nije navikut, tako da se na sve strane čuje jedno te isto pitanje kako će se sve to svršiti? To se još ne zna, ali se zato zna nešto drugo, i to je da je novovjeka carobna bajka o Americi u njenom dodiru sa njenim simovima izgubila svu svoju privlačnost. Naročje mediđu, koja se zove „amerikanskom civilizacijom" pokazalo se isuviše gnusno i odvratno.

ИЗ МОГА КОША...

У свим државама на свијету за вријеме мога подиже су се увијек борбе да с режима у земљи и међу политичким лица воде владају. У свим тим борбама, а научили у агитацији, исповијали су се и сопствени интереси појединаца или група, јер су политичком програму или за заступању и умјешају и мало својих личних амбиција и интереса. Ја и оправдано је, пошто сваки човјек за свој рад шта даје хоће да има и извјесно душевно задовољство, које да подржава у општем друштву и учествовати у снази и помоћи за заједнички рад. То није грјеш, само му је рад конструктивни и прави принципи опште народне користи. Обратно је непоштено, да заносивањем појединих интереса својих личних претходности и недостатки и криминалности.

Он је, кад нас, чује се и сада по новинама и канцелара, корјекати разговори политичке природе, криминке на процјесте, непоштене жеља за бубуљицом. Рије мом је природа безсмислено стварна на рад мјешоведе да се неки служимо у свим нашим покретима, па и у оној кој не је свопала. Али немамо! Чује се кукуша: један навали, други заступа корјекти режим и држава средства, као да су сјутра избори. „Оно је режим Главоведе!" — чује се преко свију. Шта је то? — По звуку рјечи рекло би се да је то неко баснословно страшно, које се треба уништиј бодим, док у суштини то су остаци неких конфузних успомена из прошлости, која нам више не прилиа. Тај, као ни ма какав диктаторски систем, не може постојати ако нема у своје руке полицијску управу, оне земље у којој се примјеђује. Но би режим без кичме и као такав не би могао да постоји, а још мање да уроквава фантазије наших кафанских стратиста.

„Ми хоћемо да народ диже!" — „Ми" — јесте ли чули? — „ми" Ко су то „ми", ко може да тако говори кад сам или скуца са својим истомишљеницима претјешаћу тек оно што и шта и лачки спјеа.

„Ми хоћемо државу!" — Поновно одјекује на замјенца, која на прво ниједа може и да заслужује. Али коју? Он исто, кавалиа политичке, кој морају да на ма какав начин неутуче суходарну и дугу лоћоману, у којој се спјеалски кукуј од рјиа до зрака свакоји дан.

Још би се могло набројити сличних примјера, карактеристичних, истаиарена и жучних наступаоа, али поштено сам и штиа ваша пратитељу само правна преклапања остајемо сваком појединцу да настави избрајеа. Ми немамо времена да субимо.

Како би било лијепо и похвално да ти бесјеа тих сјемстим говоре о чемо новом о послу, о раду, о стваралачком духу који је толико потребан свој земљи. Како би било лијепо да се шакмиче како ће економској природној бједа доскочити новим пјајама, повјерјавањем у рад и примјерним редом.

Жене су успјеле у данашње вријеме да изуму многе положеје у друштву који су тако рећи до јуче бјиа искључиво привилегија мушкарца. Оне су у свјетске стромашиа, кад шта не окружје, треба много више него досадашњости, упорности и вјеаности. Али шак се може. Нијеа на овај начин, док се по канцјаи сјби драгоцјено вријеме, занемарјајући све, па чак и себе самог у наједемаиарјим дужностима и потребама.

Нама треба разборитости, а не реклами или иладе, јер све то неће поспјети. Треба нам ред и мир, да би бар могли људи добре воље и смјела да раде свој посао и да прије свој національ задатак за корисћ народа, а ширјеаних и лових подјеаиа, које не и даје на настаћи да несмјелено и бабски чекају по ћошковима и кавама за направаајући себе да нешто ћиа раде.

Да, раде: разборити и суштинско од онога што би морали кад би били свјесни своје одговорности према народу и према себи.

ЖЕНА — социјални проблем

Прије три године навршило се сто година од како је у Београду био од стране једног конзула приређен бал на коме су први пут у историји новог вијека сједјеле српске жене заједно са људима за трпезом. То је у о вријеме с правом сматрано за сензацију, јер је положај жене у тадашњем српском народу био управо роботи. Жена није имала права да сједи за трпезом са мушкарцима већ је — ма коме друштвеном положају припадала — морала да смјесто при обједима дворе свога мужа и остали чланови породичних сродника у руку. Требало је да један култ у српској породи на сретну мисао на да позивом на бал и вечеру и нехотице стане и традицију српској жени навједе на пресјаи основу која ће она мало по мало полети да се заједнарује са мушкарцем. Вјероватно да је од тада у српском друштву бар у оном највишем положају почеле се другим оком гледати на вриједности српске са женама у извјесним свечаним данима. Но иако у народним масама све до данашњег дана жена је у очима мушкарца остала створене нижег ранга. И ако је ставорена тоном једнаке вриједности са мушкарцем, жене данашње жене у погледу њене опште образованости нијеа је положај данашње жене у суштини готово исти.

Жене су успјеле у данашње вријеме да изуму многе положеје у друштву који су тако рећи до јуче бјиа искључиво привилегија мушкарца. Оне су у свјетске стромашиа, кад шта не окружје, треба много више него досадашњости, упорности и вјеаности. Али шак се може. Нијеа на овај начин, док се по канцјаи сјби драгоцјено вријеме, занемарјајући све, па чак и себе самог у наједемаиарјим дужностима и потребама.

Нама треба разборитости, а не реклами или иладе, јер све то неће поспјети. Треба нам ред и мир, да би бар могли људи добре воље и смјела да раде свој посао и да прије свој національ задатак за корисћ народа, а ширјеаних и лових подјеаиа, које не и даје на настаћи да несмјелено и бабски чекају по ћошковима и кавама за направаајући себе да нешто ћиа раде.

Да, раде: разборити и суштинско од онога што би морали кад би били свјесни своје одговорности према народу и према себи.

Омладинске организације у Италији

SPORTSKA DJELATNOST

Vatrosti i znalaž nji je fašistički režim dao sportskoj djelatnosti i fašističkim vanjanju, zaraši su u z mlj uzbrdno poli-z nje igrišta, sportskih poljana i stadiona sve doprinosima naroda i fašističke omladine. Ovo je bilo moguće jer je omladina u mali sistaliu izvršne radnje svojih ličnih, socijalnih i nacionalnih interesa, koji i hode iz fizičkih vježbi.

Ateizam, iako sa izvjes im potrebnim ustanćenim, nijesuje se odlično i redovita u tadih fašista koji su dostigli skoro p rpano fizičko razvijanje.

D.I.L. je d.br sračunao prilike vremena. Sredine, kvaliteta i kvantiteta rada koji je imao da se prilagodi izlažnim i p hnotokim potrebama omladine, ali nje zanemario vojne ciljeve onim e tetskim, fiziolokim i ojčavajućim.

Sve vježbine dje.ol ine lakmičile su se u formira je uma, u uskuta i vojje s ciljem da u mnogo vremeni, u metodičnoj borba ivot i smrt, brane zastavu Oladbine i obezbijede neciji sigurnost i integritet.

REFORMA FIZIČKE KULTURE

D I L. je dao tednom trošu od 8 milio na omladinaca nova stil i novi duh i tako postao najveća omladinska organizacija u svijetu. On je raskinuti sa tadicijom gimnastike i s nekonstruktivnoću sporta. Ujedio profesiju fizičke kulture i s tom smisiu, i svoj lepoti i u svoj blagodati. On je postavisi i ricip da svaki pokret treba da ima s oj cilj, i ja da koristi progresivom i razumom razvitku subjekta, upotio omladinske mogućnosti kroz kolektivni sportskih vježbanja. Uključi je dakle individualni takmičarski duh češće štetan za suviše male elemente u tlovom formiranju.

Na gimnastičko-sportskoj aktivnosti zapošljeno je oko 100.000 omladinaca i pomaguća za skoro 4 miliona učenika i iskorišćeno preko 24.000 lokala raznoljeljnih u 6262 opštine. Na gim astičkom sletu od 1928 g. u 2.000 opština učestvovalo je 1925.000 jedinica, dok je na sletu od 1938 g. u 6.659 opština, uzelo učešće oko 2 miliona i 2.0 hiljada organizovanih o nladinaca.

NACIONALNI SAMPIONATI

Organizacija nacionalnih šampionata i raznih skupina povjerena je federalnim komandama. Uć snici su poslije izvjesnog perioda intenz vnog vježbinja brižljivo odabirani prekoo mjesnih i provincijskih eliminatornih takmic.

Danas nacionalni sport ima samo jedno jedino polje propagande i regrutacije, a to je D.I.L.

Ovaj zadnji pokret nasa koji ne pozna zastoja, širi se svim otsjecima i dograja omladinu u zaista vojničkom duhu, ali stvara i šampion te koji će u međunarodnom takmičenju braniti italijanski zastavu.

M.

Крунисано робље

У Лондону су дворски златари, којима је повјерен златак за израде фантастичне краљевске круне добили поруџбину на једну нову круну која ће бити краљ краља Уганде Кабаке. Нових дана направка се пуноћетно чекала у свијету, па се припремају свечане церемоније крунисања.

Но има да буде оригинална краљевска круна, гарантирано права, сем можда у неким детаљима материјала. Јер тај се на свијету не може. Ова круна направљена ће круна него у Лондону? Владар Уганде Кабака довољно је достојанствен за примјер симбол свог владарског достојанства из руку британских дворјана, упрво што је то не мало, него и у свијету. Ја мислим ипак. Зато можемо са пуно разлоса сматрати да се на њему неће обистинити Шекспирово мишљење да глава која носи круну немирно спи? Мали Хабака сигурно не зна шта се у свијету догађа свим тим краљевима, изван пред своје подјанике. Кажу да је сјајно са краљем Британском Царства и овој новој круни, која се је заједно са нетовом код неких лондонских златара. Јер ко зна да ли и други краљ неће за нову новоисказану краљевску крунисаје нетовог рођ уворе? И ко би други био с тајна да тако нешто учини? Можда америчаски Президент. Тај републикански демократ? Па можда баш ко то учини на крају, ко овај Вилко Хајн поштро приговара енглеском министру-предсједнику, што је овај у једном свом говору нетакао нову да пјаре Британско Царство, па тако опет показао да се сто година послије Америчке револуције, ипак — па ко зна — и у Америци неко сјећа на свијету да Америка, ма колико ствара у свијету, и даље у свијету остаје колонија Британске Круне.

Но, ако се Хабака и не сјећа ствара у свијету, и у свако вријеме с правом тражи да му се земља повјери, да га одговори и да се ропски понаша према њега да је може света и свијета ратовати, па ипак, доваквим и тој равно начине матјрати. На једно право, питам Вилс Хајна, на, по мишљењу неких јапонских, ја сам ја, а ја сам ја, у свијету, у вјерности је „будно ништавило" без права, живота и поштовања. Колико је то неогично и спрам жена неправедно. Жене су доказале да су способне за самостојан живот и послове у које треба уложити спрмне, марљивости и енергије, истрајности и смишљености, исто тако као и мушкарци. Нажалост наша јаеност није још успјела — без мало наузетака да се пјевају на оног „старинског" схватања и да се отресе својих средњевјековних појмова о жени. Данашње друштво, као напријед рекох, у њемин случајева поред остаога, сматра жену за неко сретство за уживање при чему се увијек злурадо предвиђа жена у равна вриједности и интелектуална спрема. Она надувена пословица — дуга коса кратка памет — још лебди на усама мнених мушкараца. Дјеа вриједе одмјеа својим током и број образовних жена на дјна у дан се повећана и иаје доказ дан када ће жена на основу своје личне вриједности извојевати себи сва права.

Култура једног народа цијени се по величини учешћа жене у свима јавним пословима. Најкултурнија људске заједнице дају су својим женским члановима права да се баве и политиком. Кроз кратко вријеме опазио се благотворан утицај жена јавних радница и жена мајки на цјелокупан живот народни. Дали је на јпногорска жена ускоро моћи да посвети све своје способности јавним пословима своје земље, да се бриие за њену будућност и напредак зависи у првом реду од нас жена а затим од других одлучујућих фактора.

Мислим крајње је вријеме да се о праву жене поведе и код нас мало подмике у јавности. У прилог реду ми обраће ване жене као авангарда милиона необразованих жена, сељанки и радница, жена мајки треба да се постарамо да се то наше питање учесте у јавности и да се ваго питање ванстресију елементи јавних радница, што је и главни смисао свог чланка, а не да свака од нас од кајеоста и кајечера дочекива на дана у дан на улици, у кафани, у друштву или на ма ком мјесту правјарана, увреде, клевете, малтретирана и тоне слично.

Као вишегодишња претсједница Удружења женских националних студентиња у Београду, а које је Удружење бројило од преко 500 и више чланица, радећи у Удружења студената које је бројило и на хиљаду чланова, увијек сам и на сваком мјесту бранила и заступала женина права, наравно у границама женог опсега. Нијсам их заиграно тражила ни бранити, но тада студентијке наиционалстике биле смо свугдје и на сваком мјесту почашћене, угошћене, одавато нам је заслужено признање и почаст, а међу својим мушким колегама вољене и поштоване, те смо тиме стекле себи сатисфакцију за наш дали рад у будућности.

Дакле, мислимо на све евентуалности, те спремамо и женску омладину за са національна дјела и искуства. Ја мислим, земља буде чврста, напредна и јака, треба да имамо и добре кћери, као год и добре синове.

МИЛЕНА Ђ. ШПАДИЈЕР
Одјељак приређивања Окружног суда

И Плевље има свој лист

*У вријеме кад је паршанска владавина бјесила на селима, па и у градовима, кад је свако и малодушан грађан и слично слијепо свакавне шпијунаже са разних непотребе, конзервативне апсолутне информацијене економије и подмукло у кјеканим подјеаменјалима свиње крстиће, бијо е ирло тијесно и корисно пружити могућу чашу, па и слијеа свјетлости, а свакоме воље пјевају добро умјесне и поштено кајр. Бити ваше, а не ваше бити ваше, а ваше слуганин и ваздаје на то да комунистичке бадавоље представљају разлагану хорду плачкиних разбојника кјеи се не мјесто вјеарјиа. Ниједан ниа кјрод и на се мјесто вјеарјиа. Рјечи, сиве и праиш, нијесу ниле рјечи „блага", а свако ваше и ваше бјеа је ипак комунистичке и ваше комунистичке алтара и шикиа. Треба ја, дакле, у рјечи и писмо ушјаћи на вјеа јјиа ниле ирло слијепо и обрјеиа му чјиа ниле кјрод и на се мјесто вјеарјиа. У тој хору, ја ја ја, ја ја ја, ја ја ја

СОЦИЈАЛНЕ РЕФОРМЕ «MADE IN ENGLAND»

Дуго је у читавој сјевјетској јавности било говора о раду сера Вијама Беверџа, који је у великој тајанствености сремао планове за будуће усрећење свијета новим социјалним реформама. Једнак енглески карикатуриста нацртао је једном као кокошку, која лиједа на великом јајету, окренувши леђа гомили свијета окуљаном око главе, очигледно се не дајући сметати увубљеном смијеху су сви очекивали тренутак када ће јаје пући.

У међувремену је јаје пукло, и сер Вијам је лично приказао Доњем дому плодове 18 — мјесечног рада. Истовременo је енглеска радио то саопштио цијеломе свијету на 22 разна језика. Толико рада и времена посвећеног овом јајету, које се показати као мухав, те се као такав већ данас у Енглеској сматра, даје наслутити да је енглеска влада осјетила потребу стварања нацрта за будућу „социјалну безбедност" у Енглеској, те јако ни због чега дугога, а ено бар због по питање рекламе рекламира да око тога дигне велику буку и халабуку; стварајући рекламу и сензацију. Тако је „Вјс Кронике" истакао да господин Чарчил лично испуњава велике симпатије према том нацрту.

Лондонска штампа, — која је текст мијешћа добила прије него чланови Доњег дома, што је јако увриједило припаднике јеђвице — добила је свјгурно упуте да поведе јавну дискусију, јер се очигледно видио, како су сви листови, од „Тајмса" па све до „Дејли Хералда" у почетку једнако позитивно почели писати. Видјело се јасно да је енглеској влади много лежало до тога да заведе уста критичарима, који су све чешће и све гласније ђу нападали због све јачег истицања претенаија енглеских империјалиста. Осјећало се да су у Америци јасно распоиадали те појаве. Тако се сјавало на Вашингтона да и Рузвелт има неки план, а њујоршки дописник „Дејли Хералда" писао је да Енглеска мора бити спремна да чује Рузвелтов приговор о томе да је „и овај пут она једино на себе мислила".

Али већ ускоро претрварда се та једнодушност у све огорченије критике и све бацивања. Дечјинарски листови, као „Тајмс", поставили су питања, као на пр. „Можемо ли ми себи уопште приуштити новобијене такмог програма", „Тајмс" сматра да то питање водиреа веома далекосежне проблеме. Треба мати у виду да се благостање Енглеске темељи на њеном извозу, на посредничким таксама у пловидби, на финансирању и давању позајмица. Уљеђа рата нагубила је она много на свим тим подручјима. Њена богатства у иностранству спела су се скоро на нулу. Међутим, успостављање предратног благостања претставља неиоходним услов за одржање положаја Енглеске у свијету. Ето за то, па и на нова поиеђања бориће се морају се наћи сретства и путеви. Предусловом за порада да цијели остали свијет не упадне у рачију конкурентску борбу, — што према томе значи да Енглеска жели сама да се обогати. Јер уколико би дошло до ове конкурентске борбе, постао би Беверџов план — према „Тајмсовом" мишљењу — потпуно неостварљив, и не само то, него би у том случају „целокупна привредна, социјална и политичка структура Енглеске била стављена на коцку". Занимљиво је ово приказивање о томе да је Енглеска са једне стране нагубила свој сјајски положај, док са друге користиће ситуацију да успостави ново привредну хегемонију.

Конзервативни лист „Дејли Телеграф" користиће ситуацију да у трошкови за то ново социјалну законодавство, које би имала пасти на терет индустрије, претставлјати превелико оптерећење енглеске привреде у конкурентској борби са осталим свијетом. „Дејли Телеграф" устаје сем тога у одбрану приватних осигуравајућих друштава, те сматра да он Беверџови јаки напади на послиједње тих друштава (од којих је само „Индустријал" Ајшуранс" на основа ситних улагача сакупило резервни фонд од преко 300 милиона фунта стерлинга) изазивали буктање политичких страсти. Ова осигуравајућа друштва нарадила су већ не орандум, у којему се бране од Беверџових напада — међу осталим и аргументом да би батаљске тих друштава сакупило на улицу преко 80 000 намјештеника, углавном инвалида.

Такође и „Дејли Хералд" и „Дејли Мејл" очекују оштру опозицију великих капиталиста, који налазе чврсту подршку међу конзервативним члановима владе. Скупштински дописник „Њуз Кроникла" пише да је владин говорник у Горњем дому на питања постављена у вези са Беверџовим планом, остао нијем као риба. Он је само споменуо да би „тај план донио огромне користи" и да је потребно вријеме да би га се могло просудити. Стога је — изјавио је он — сврсиходан да саслуша изјаве оних који су заинтересовани Беверџовим предлозима. Скупштински дописник тумачи да су то лабуристички посланици Горњег дома схватили као жељу владе да отворе једно ухо и за приватне интересе. По свој прилици ће она то ухо и те каио отворити, а и шаку тјокеће — у то не треба сумњати. Јер сиромаштво се увијек у Енглеској сматрало као казна, а богатство као нарочита милост божија.

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Одлазак студената

Наши студенти који су добили стипендије за продужење наука на универзитетима у Италији, примају пасоше и већ одлазе у одређена им мјеста на студирање.

Са пијаце

На нашој пијаци, послиједњих дана било је рјечице рибе у довољној количини и по нижим цијенама. У сриједу и у четак чак је било и проколасте морске рибе, по нормалној цијени.

На пијацу све чешће долази сејжет и кадгод поврћа, салате, лука и др. из наших оближњих жупних срајева и из Приморја.

У пиљарницама се могло добити одличних јабука и неранџи из Италије, по утврђеним цијенама.

Наше позориште

Наша позоришна трупа давала је сиоћ омиљени позоришни комад „Пјарска сиротиња" од Бриабара и Нисају режије г. С. Спајића.

Данас, у 5 сати, дјечији ансамбл приређиће за дјецу по други пут „Пјеванкала" од В. Навора, у режији г. Шпуљкина.

Помоћ сиротиња

Одбор за зимску помоћ подјелиће данас додијељену помоћ 50 торби сиромашних грађана Цетиња и његове околине: Добрсет Села, Бјелоша и Врела.

Пренос посмртних остатака

У борби против комунета јуначки су пали 10 августа 1942 год. на Малом Гарчу Ђуро П. Вујотић, б. жандармерији наредник и командир националистичке чете са Чела, и Милан Николић на Ластве Чевске. Породице погинулих преносе данас њихове посмртне остатке да ги сахране у породичној гробници. Славна!

ЛЕКЦИЈЕ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Prevod zadatka br. 38

Rodio sam se prvog avgusta. Na oleon prvi umro je petog maja 1821 godine. Kojih je danas datume Italija je tiniesti. Za pinaest dana bilo u Rim gije da ostati jedan mje-ec d.n. Koji je 8 da sa? Kada odlazi iz vlak? U dvaest sati i petnaest. Konobaru Daje mi pola litre crnog vina. Danas čekam posljednji put u tvoju kuću. Zašto? Jer ću otputovati prekosutra u vlakom u sedam sati za Beč. Zeritja je okruglа i sadoji se iz dvije trećine kruha a dvije trećine mi ta Sto je kupila majka na pazi nji jedno tuce i po jaja i dva kilograma kruškaka.

Prevod zada ka br. 39

Il ve tonto ottobre è giorno selenne per gli italiani. Tale giorno Mussolini ha preso il potre-re (il sattio al potere). Qanto ne abbiamo oggi? (Che gi rno è oggi?) Oggi è il ve t cinque febbraio mi le dov. cento edieci. Io ho veduto per la prima volta tua sorella al ballo presso (dalla) la signora Ma lani. A che ora vi siete alzati stamattina? Mi sono alzato alle dieci. Quando siete arrivati, signor Duca? Jeri se a alle ore cinque e mezzo. Tre terzi formano un intero (un intero). Datemi un chilogramma e mezzo di caffè e due chilogrammi e tre quarti di zucchero.

Za sljedeću srijedu izradite zadatke br. 40 i 41.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Други начин размножавања воћака

Поред калемљења, размножавања из сјемена и нарастања, врши се размножавање воћака и путем изданцима, одложницима и прикрајцима.

Код нејаких воћака, као у жиле, врати ми ниже мјесто, које се назива изданцима. Изданци и сами лако дају нове изданке. Изданак служи као такав за размножавање, но само код извјесних воћака, јер све воћке не дају изданке. Изданке дају: шљива, мирисна трешња, шљива рибјача, огрозд, трешња и виња. Код трешње и винье размножавање изданцима нема практичне вриједности, а код шљива се тимо не препоручује, гдје је калемљивање на шиљак, које се назива изданцима је најпрактичније код малина, а код шљива највећи начин подјанка. Добра страна размножавања изданцима лако шљива је, да ове раније природе и рађају предовјеће него скалемљена шљива, а поред тога изданци не дегенерирају, то је они потпуно на слијед, у воће воћака из којих су нарасли. Отуда разлог зашто ниа и воће ових врста, наиче пошто имају изданци тежиу, да дају нове изданке, се тиме умањују бујност, а са тиме гоне нешто и родност. Ваљан третман изданцима је жиле бујан и крајет вијека, јер нема б ја и правилно развијен корјен. Уједном, и правилном њетом могу се лоше стране надамака лако уклонити. — Положе изданка могу се размножавати дуња, смоква, рибјача, огрозд, наранџа и лимун (само чијесу дугачки јека), те винова лоза. Полагање се састоји у томе што се једна грана или младица, док су још на своме стаблу повиле у земљу да се укоријени, а матичне воћке ове се положеиице одвајају, са сабјеке на стално мјесто или у расадо, тек пошто се окиле. Ако је грана дуга и млада, оживјавање биће боље. У данашњице се размножавање овим путем практикује и у често.

Дио биоке, које се одриже те посади у земљу, по се окиле, назива се прикорком. Прије оживјавања воће се тај дио биоке резаиа, а ако оживи пр порак. Са објавањем развија се посебна реница и младиц, од које се образује стабло крона, те из ових потчина воћка

Ивица П.

МАЛИ ОГЛАСИ

Изгубио сам свједочбу о свршеном VIII разреду гимназије издату ми од стране бјановске гимназије 1928 godine broj [illegible] 12, те је овим оглашавам за неважећу.

2-3 *Добровић Лука*
син Будимчев — Бијаче

Прилком уписа школске 1941-42 године изгубио сам свједочанство о свршеном VI разреду из 1940-41 године, под бр 10, те га овим оглашавам за неважеће.

2-3 *Дојчин Б. Ивановић*
Подгорица

ПРОДАЈЕ СЕ витка и у доброј згуби на Цетињу — прије пута бијаше.

За услове обратити се у уредништву.

2-3 Краљ Никола бр. 8

У мјесецу фебруару 1942 године [illegible] свједочанство о свршеном [illegible] разреду [illegible] Грабчанској средњој [illegible] и затражио нову [illegible] 2436 те [illegible] неважеће.

2-3 [illegible]

Изгубио сам [illegible] свједочанство [illegible] разреду [illegible] 1940-41 [illegible] 1-3 [illegible]

Изгубио сам [illegible] разреду [illegible] 1940-41 [illegible] бр. 1, [illegible] неважеће.

1-3 *Добровић Ђ. Р.*
[illegible]

Јавна захвалност

Приликом смрти наше добре и драге сестре, баке и тетке

† Војислава Живковића

— дама VII разреда [illegible]

која се преселила у вјечност, [illegible] свој [illegible] вјерним покојницама [illegible]

Изражавамо посебну захвалност [illegible] Любици Петровић, Петрији Ђ. [illegible] Војислав биће пренесен у Сан[illegible] у Риму [illegible] ако [illegible]

Бољи [illegible] Ђ. Живковић [illegible] свеном свјетлости [illegible]

Праће покојницу [illegible] Ђ. Павловић из Бијелог [illegible] Приор Гори на препоручени [illegible] Ђ. [illegible] ранским војним лекарима [illegible] Бијелом, Вишеграду, Требињу, Сарајеву, Загребу, Сиску [illegible] тако исто и бројним пријатељима [illegible] бићу нам при руци.

Замољујемо г. Протопрезвитера Војислава [illegible] ове погребне [illegible] ствене [illegible] ватне.

Некрену захвалност водемо г. Ивану Фишеру [illegible] стрје и потомцу Гргешу, који током [illegible] ствено и несебично нам [illegible] Ђ. [illegible]

На извршеном опијелу захваљујемо [illegible] Ивији Поповићу, протопрезвитеру Петру Ковинићу [illegible]

Захваљујемо генералу г. Крсту Поповићу [illegible] брагот Војислава исправити [illegible]

Захваљујемо г. Божиду Божовићу [illegible] изјави саучешће и школској другови [illegible] Војислава до вјечне куће, гдје се сахрањује [illegible] г. Васе Чарапић, студент

Грабовстиу Грагу Цетиња и околних села [illegible] за нам објавио бол саучешћем [illegible] захвалности и благодарни

Цетиње, 10 јануара 1943 године

ОЖАЛОШЋЕНИ:
Отац АНДРИЈА, браћа: ЈАВОВИЋ, браћа: [illegible] сестре: ЗОРКА и ДРАГАНКА, [illegible] СЕМКО [illegible] рођаци, ВЛАДИМИР, МИХАИЛО и [illegible]

Јавна захвалност

Приликом смрти наше добре и драге сестре, баке и тетке

† Киће И. Почек

која се баш болести и мучења, савјесно преселе у вјечности [illegible]

Не можемо прогутати а да се јавно путем штампе [illegible] гим рођацима, пријатељима и пријатељима из Цетиња и Доњег [illegible] изјавили моментално смрку наше мале покојице, са жељу [illegible] помоћи и до вјечне куће пратиоце.

Нарочита захвала Бјеловој Евгенији Гуварској [illegible] захвалне за смрт покојице, упутиле нам ријечи сажаљења и утјехе.

Особита захвала Др. Илији Пејовићу, који [illegible] списи и који нам [illegible] колеса [illegible]

Захваљујемо свештенству из Цетиња [illegible] ву, Симу Мартиновићу, Петру Ковинићу, Филипу Поповићу [illegible] Поповићу на извршеном опијелу и учествовању у [illegible]

Благодарни сви сами и сваком, који нам [illegible] бол ублажиле и са нама жалобну ожалили.

7II 1943 год.
Цетиње

ОЖАЛОШЋЕНИ:
браћа: Марко и Пе[illegible]
и осталој [illegible]

PODLISTAK

TEBI

Још осјећам мирис твојих свијетлих прстиљака, што су мијешали када сам недавно био уз тебе. Ј. Б. осјећам како ријеко и благо мијенјаш лице, док дишеш моја посљедња пјесма на клавиру, пјесма ка ја мислио на те. И опет, кад пјесме нема, кад ти моје срце узалуд те очекујеш, док дајем знаје исти крај сјеобом је као прије. Ујетар топрла зеленим гранјем као некад тајним кошом. Мјесец је исад одједа своје чиј ете стиљеје и бистрој води. Сјаје и ова сјеоа сјеје пјесма пјјанје. А опет ја не могу сјеје тјерјаш ти у ја ја ја ја. Ја ја ја ја

Совјетска офензива малакава

Пораст њемачког отпора на свим секторима Источног фронта

Посљедње вијести о ситуацији на руском фронту

На разним фронтовима борбе оваква се одвијају комбинацијама њемачке одбране Такође и непријатељска агресивност у овим условима. Иако овај случај да се може и треба изводити пиране закључке. Може се тврдити да се совјетска офензивна акција на широкој скали од Ростова до Курска под контролом провођењем из електронске покрете. На Лодошком језеру борба траје већ мјесеци дана. Сви путеви и све жељезничке које воде за Сталинград налазе се у рукама њемачких трупа. У Новороссијску се сви совјетски покушаји сломили и њемачке снаге

На Доњем Дону и у доњем току врлини су у томе большевике своје нападе уз помоћ тенкова и оклопних аутокола, а у том и њемачке положаје. Њемачке трупе су у добројношћу противнапада и добиле непријатељски притисак, уништили 40 непријатељских тенкова. У зони западно од Оскола постигле су њемачке трупе потпуни одбрамбени успјех у борби против непријатељских снага. Непријатељ је претрпио теške губитке, те су сви положаји и у том дијелу и друге одређене објекте и поред жестоке противавионске резистенције. Одјакне су експлозије горива су слиједили видљиви пожари. Сви бомбардери вратили су се у своје базе.

Сјеверноамерично бомбардиране града Кајруана учинило је дубоки утисак у цијелом Алжиру и Мароку. Овај нехумани поступак, извршен од стране људи који се издају за браниоце цивилизације, оштро се критикује такође и у албанским и хрватским круговима.

Говор министра претсједника Тоје

(Токио) У једном говору одржаном недавно у Диети споменуо је министар претсједник Тојо поједиа демографски развој. Године 1909 порастао је натјецајем од 20 про миле. Морталитет се смањила за 15 про миле. Тако је становништво Јапана порасло за један милион. Министар је такође истакао да се дјеч. ја морталитет смањио према прејашњим годинама, те је 1941 године износи 8 промиле.

Штраћи у Сирији

(Смирна) Истакне се да је штраћ, до којега је у последње вријеме дошло у Сирији, изазвао после скупштине делегата једне партије. Овај штраћ дао је повод за протесте против особа одговорних за садашње тешко стање у којему се земља налази кривицом окупацијских трупа. Само интервенцијом неколико одговорних лица могао се успоставити ред, те су се распрснили демонстранти који су гласно тражили оставку шефа сирске владе.

Осовинске подморнице претстављају велику опасност за непријатеља

Опасност од осовинских подморница у погледу снабдијевања британских острва претставља тему непријатељских скупштина у енглеским одговорним уруговима. Једна лондонска ревија признала је да је подморничко рат дошао до кулминационе тачке, услијед чега ће се у Енглеској крој неколико дана увести нова строга ограничења у исхрани. Осовина стиже све новије и савршеније подморнице, које постижавају стално нове значајне успјехе. Енглеска јавност није у поната са стварним губитцима савезничке трговачке флоте. Они губитци постају сваког мјесеца све катастрофалнији, паралелно са бацањем у промет нових подморница. Слиједећих мјесеци показиваће се све тразичнија слика која може да буде и фатална за Англосасе.

Кинески фронт

(Бангкок) Борбе у југозападном Јунану настављају се са несмањеном жестином. Јапанске трупе, рјешене да униште противничке одбрамбене системе, воде низ борби. Из тога се може закључити да су јапански рјешени да наставе борбу до бијеле. Формације тајванденских трупа учествују у овим борбама са три дивизије, којима ће се ускоро придружити други одреди. Тајванденски народ стоји у овоме рату уз раме са Јапоном, показујући савршено духовно и материјално слагање.

Током прошле године су се јапанске трупе у Кини сукобиле са 3 милиона непријатеља. Кинеским снагама задани су слиједеће губитци: 250.000 мртвих и 124.000 заробљеника. У ваздушним борбама разорили су 109 непријатељских авиона и заробили огромну количину оружја и муниције.

Кратке вијести

(Ню Јорк) Пригодом једног сузара погинуло је 14 сјеверноамеричких пилота.

(Рим) Министарство народне просвјете саопштава да је Доктор Александро Павонини постављен за директора листа „Мај Месаџеро".

(Лондон) Долинским агенције Ројтер јавља да из јучерашњих операција над Тунисом није се вратило напријед 10 енглеских и америчких авиона типа „Летећа тврђава" и ловаца.

(Лисабон) Током једног покушаја напада британског ваздухопловства оборена су три енглеска авиона над обалама Француске, Белгије и Холандије.

(Берлин) Бројна њемачки борбени авиони нападали су са успјехом један лучки град у Јужној Енглеској.

(Рим) Прошлог понедјељка је у подне извршена у свим министарствима примопредаја дужности међу министрима који одлазе и оних који настављају. У присуству претсјатника највише државне власти обављене су те свечаности у атмосфери озбиљности и другарства.

(Рим) Гроф Галеано Ђано постављен је за италијанског посланика код Свете Столице.

(Камбера) Бродоломи са једнога брода којега су Јапанци торпедовали, искрцали су се на источној обали Аустралије.

(Токио) У Токио је потписан уговор о развијању односа између Јапана и Бугарске.

(Лондон) Енглески адмиралитет саопштава да је оксанска подморница П 48 у заслужењу мрена предвиђеноме распореду, те се стога мора сматрати изгубленом.

(Токио) Јапанци данас прослављају годишњицу освојења Сингапура.

(Истанбул) Један чамац са турском брода „Адана" који је недавно ово потонуо опажен је те је довучен у луку. На њему је нађено 10 лешева чланова посаде, који су се смрзли.

(Ню Јорк) Сјеверноамерички државни дуг достигао је прије уласка Америке у рат до висине од 300 милијарди долара.

(Рим) Египћани насељени у Италији прославили су рођендан Краља Фарука. Говорила је јеана важна египатска личност, кличући пријатељству са Осовином и побједи Тројног пакта која ће дати независност Египту.

(Ню Јорк) Сјеверноамерička осигуравајућа друштва присиљена су да за 1943 годину повећају премије осигурања.

(Алжир) Прекинуте су све телефонске и телеграфске везе између Француске Сјеверне Африке и Сједињених Држава. Само министарство војске и војне команде окупаторских трупа моћи ће да се служе овим линијама између Сједињених Држава и Алжира и Марока.

(Вашингтон) У овдашњим круговима истиче се да су Сједињене Државе у последње вријеме смањиле снабдијевање Велике Британије намирницама, будући да је појачан извоз за Совјетски Савез. Истиче се да је у Енглеску стигао веома мали број бродова.

(Лондон) Сер Стафорд Крипс изјавио је да ће садашња сарадња између Енглеске, Сједињених Држава и Русије одмах после рата престати.

(Лисабон) У луку је стигла једна енглеска корвета тешко оштећена услед торпедовања.

(Токио) Јапански министар трговине изјавио је у једном свом говору да ће између Јапана и Кине развити тијесна трговачка сарадња. Јапанци ће отклонити Кини многобројне производе.

(Лондон) Британски адмиралитет објављује губитак 462 официра и подофицира са састава поморске војске, ваздухопловне и једне енглеске корвете, које је ова непријатељ потопио.

Посљедњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

У Тунису су неповољни атмосферски услови ограничили ратну дјелатност на повремене патроле акције.

Ноћас су наши авиони са видљивим учинцима напали бродове у лукама Бони и Бужиу.

Непријатељски авиони бацили су бомбе и митраљисали су теретне и путничке возове у разним мјестима Сицилије и Калабрије, изазвавши укупно троје мртвих и 12 рањених међу особљем и путницима. Једна наша батерија оборила је један авион у близини Кастелветрана.

Фиреров главни стан јавља:

Усљед крвавих губитака које је непријатељ претрпио смањила се жестина совјетских напада на наш одбрамбени фронт. Сада се настављају одбрамбене борбе вођене са покретном тактиком. У Новороссијску је непријатељ обновио своје нападе покушавајући усаглад да продре у одбрамбени сектор њемачких оклопљених дивизија. На Кубањи су непријатељски покушаји откоравања пропали са тешким противничким губитцима. За [illegible] два дана изгубили су большевици на оперативном сектору једне [illegible] дивизије преко 1.700 људи, број заробљеника износи 850, док плиј[illegible] хвата 35 топова и многобројно друго пјешадијско оружје. На сектору Донеца и западно од Оскола смањила се ратна дјелатност у поређењу са прошлим данима. На неким тачкама су непријатељски напади блокирани примјеном покретне тактике. У овим операцијама уништени су један пјешадијски пук, један батаљон совјетских скијаша и многобројне батерије. У зони сјеверно од Курска сломљени су нови совјетски напади на њемачке положаје, те су задани тешки губитци. Сломљени су непријатељски противнапади извршени у зони Великје Луки. Ваздухопловне акције против група које су се спремиле на напад постигле су да непријатељ могао извршити веома мали дио онога што је намјеравао. На сектору Волхова, Ладошког језера и пред Љењинградом поновио је непријатељ своје нападе који су сломљени у жестоким борбама, и поред тога што је он примијенио обилне артиљериске и оклопљене снаге. Разорено је 56 совјетских борних кола и ухваћени су многобројни заробљеници. Једна њемачка ловачка ескадрила оборила је јуче сама само на том сектору 29 авиона, изгубивши само 2 своја апарата.

У Сјеверној Африци дошло је само до борби локалне природе. Британски бомбардери напали су синоћ касно предјеле Њемачке, задавши становништву губитке. У граду Вилхелмсхафену оштећене су неке зграде. Током једне ометачког напада појединачних противничких авиона бачене су на Западну Њемачку неке бомбе, које су изазвале незнатну штету. Непријатељ је акцијом поморске артиљерије и ловаца изгубио 7 авиона.

PREGLED ŠTAMPE

Ishrana

[illegible] postaje u Engleskoj sve teže. Iste se da [illegible] da nećemo [illegible] per mjesecu. Stanovnici se u budućnosti [illegible] ograničenjima [illegible] prozna [illegible] ministar [illegible] Povodom [illegible] u Velikoj Britaniji [illegible] Lend da [illegible] engleski trgovački [illegible] sada [illegible] u Sjedinjenim D[illegible] Opasnost [illegible] vinskih podmornica [illegible] dana u [illegible] Velika Britanija je [illegible] podmornica. Ta [illegible] lapa sjedinje Dunjeg dona i Pacifika [illegible] uzdana i [illegible] kuje o mjerama za [illegible] protiv te opasnosti [illegible] pobuđišta [illegible]

Nemoćni bijes

U Engleskoj i Sjedinjenim Državama objavljuje se niz projekata o postupu u slučaju [illegible] zvrgnuti pod jedne nacije u [illegible] Anglosaksonsku zvijezdu pobjede. U jednom Ganko preporučuje list Daily Express" da se Njemačka objekti ruše kako bi izgubili ve[illegible] pobjedonosne [illegible] Njemačka Stampa [illegible] omentari o ovaj članak. Ističu da se se demokratsko-boljševička klika na sopstvenom [illegible] vjerni na [illegible] [illegible] narod.

Prelazi se na rezerve

Veliki uhsak na članove vlade i na jačanost učinile su posljednje dja e britanskog ministra pretsjednika Čerčila, prema kojima se vidi da je Engle ka vec počela stoje rezeve brane. Ovo mnogo zabrinjava, te [illegible] smatra da Njemačka sa svojim u čim podmornicama ima mnogo mogućnosti da izvoje pobjedu u ratu. Osovinske podmornice stvaraju jes uvijek pustos među transportnim brodovijem odredenim za evoz snabdijevanja, i savezničke nacije nijesu u stanju da predozmu odgovarajuće protumjere.

Egipat protestuje

Ministar poljoprivrede istakao je u cijelo Engles ej jedan manifest koji poziva zauteresovane da pojačaju poljoprivrednu proizvodnju za dobro cijeloga narida. U manifestu je ministar poljoprivrede istaka da prizor mnogih zemljišta koja su potpuno nesko[illegible]ćena, ili se ne iskorišćuju koliko je potrebno, djeluje demoralizu[illegible].

Haos u poljoprivredi

Egipatski nacionalistički krugovi pridaju veliki značaj vjesti o razgovoru koji je ima[illegible] egipatski po[illegible] u Sjedinjenim državama s Kordelom Halum o odredivanju roka za povrćaje [illegible] mrćkih [illegible] u dolini Nila. Ovaja se da Velika Britanija, ne tražeći [illegible] akve dozvole od kaiske vlade, [illegible] vrata amerikanskim trupama. Na taj [illegible] su pozrijedena najelementarnija prava egipatske nacije.

Атентат на аргентинског министра

(Буенос Аирес) Извршен је атентат на министра народне просвјете и вјероисповијести Гуалетона. Ране су веома озбиљне. У револверским метцима на аутомобилу којим се возио министар, те је овај лакше рањен у руку. Нападач је успјело да се удаљи на возилу једног аутомобила. Истиче се да је Гуалетона Рејс свјесилини кандидат за предсједника Каотике.

Анкија италијанске авијације

Током ноћи су италијанске бомбардери, прешавши западни дио Средоземног мора, стигли до луке Бужи. Италијанским авиони су бацили бомбе на поморске јединице које су се налазиле у луци, те су погодили и друге одређене објекте и поред жестоке противавионске резиције. Одјакне су експлозије горива су слиједили видљиви пожари. Сви бомбардери вратили су се у своје базе.

Сјеверноамерично бомбардиране града Кајруана учинило је дубоки утисак у цијелом Алжиру и Мароку. Овај нехумани поступак, извршен од стране људи који се издају за браниоце цивилизације, оштро се критикује такође и у албанским и хрватским круговима.

Говор министра претсједника Тоје

(Токио) У једном говору одржаном недавно у Диети споменуо је министар претсједник Тојо поједиа демографски развој. Године 1909 порастао је натјецајем од 20 про миле. Морталитет се смањила за 15 про миле. Тако је становништво Јапана порасло за један милион. Министар је такође истакао да се дјеч. ја морталитет смањио према прејашњим годинама, те је 1941 године износи 8 промиле.

Штраћи у Сирији

(Смирна) Истакне се да је штраћ, до којега је у последње вријеме дошло у Сирији, изазвао после скупштине делегата једне партије. Овај штраћ дао је повод за протесте против особа одговорних за садашње тешко стање у којему се земља налази кривицом окупацијских трупа. Само интервенцијом неколико одговорних лица могао се успоставити ред, те су се распрснили демонстранти који су гласно тражили оставку шефа сирске владе.

Гандијев штраћ глађу

(Бомбај) Гандијев штраћ је отпочео новим штраћ глађу у знак протеста против поступка покрајинске владе према становништву Индије, који се опитовао у посљедњим ограничењима. Британска влада је изјавила да за вријеме штраћа глађу Гандијева може изаћи из затвора. Мохандас је отпоговорио да не изађе тек онда када ће бити пуштена на слободу безусловно и потпуно условна.

(Нове Делхи) Гандијева одлука да наставио штраћ глађу у знак протеста изазвала је велику забринутост међу енглеском владом. Радне су затворене за 24 сата. Британске власти су појачале полицијске мјере из страха од нових нереда. Ограничене су у мјере Индуса присиљено да непрестано штраћају глађу услед нестанице намирница. Британске власти окривљују због те ситуације конгресистичку партију.

Индијска скупштина у Новим Делхијима састала се рани прочувања проблема у вези са претварањем већег броја индустријских постројења у Индији у фабрике за ратну производњу.

(Бангкок) Британске власти су наредиле да се крај Гандија непрестано налазе лекари, из страха да Махатмин штраћ глађу не постане кобан. Власти се боје да би Гандијева смрт могла изазвати тешке нереде и побуне у Индији, будући да га сви Индуси много воле.

(Бангкок) Гандијева одлука да пости све док Индија не добије независност изазвала је међу индуском становништвом ново велике нереде. У Хајдерабаду затворене су сва индустријска постројења. Многе највеће пијце су угашене. За вријеме протестних демонстрација народа било је више разлога и извршена су масовна хапшења.

(Бангкок) Први дан Гандијевог поста прошао је без значајнијих догађаја. Мјере покрајинских власти могу само отежати ситуацију.

Губици Сјеверноамеричких Држава

(Лисабон) Министарство морнарице Сједињених Држава објавило је нови списак погинулих, рањених и несталих, који нијесу у уже уже листе. Америчка морнарица изгубила је још 22.692 припадника. Према ванјачним статистикама наноси броја безопасних у држави Ню Јорк 250.000. Истиче се да у државама конфедерације и поред тих безбројних губитака нестаница радних снага на пољопривредном сектору.

Конференција енглеско-америчко-кинеских војних шефова

(Бангкок) У једном мјесту у Сјеверноисточној Индији отпочела је конференција између енглеских, америчких и кинеских војних шефова. Објављено је да ће се Кини послати ваздушним путем лако оружје и муниција. Тешко оружје не може се послати будући да је бирманским пут у јапанским рукама. У међувремену наставља се јапанска офензива у Јунану.

Још један енглески брод торпедован

(Вашингтон) У Јужном Атлантику, у ширини јужноамериче обале, торпедован је један британски трговачки брод. Ову вијест је објавило министарство морнарице Сједињених Држава.

Остава врачке владе

(Анкара) Сви чланови врачке владе дали су изјавиле оставку. Какви султан, мијех који сада потврђен повјерење од Енглеза, [illegible] [illegible] [illegible]

Репутовање плаћеника

(Истанбул) Енглези и Американци траже да становништво Сирије, Либаноана, Палестине, Ирака и Ирана отпреми око 150.000 људи, који би — макар што приме потребну обуку — ушли у редове англосаских трупа за борбу против Осовине.

Опасно стање у Ирану

(Багдад, 13-2) Окупаторске власти проглашене су на територији сјеверног Ирана опасно стање.

Губитци Осовинских подморница

Опасност од осовинских подморница у погледу снабдијевања британских острва претставља тему непријатељских скупштина у енглеским одговорним уруговима. Једна лондонска ревија признала је да је подморничко рат дошао до кулминационе тачке, услед чега ће се у Енглеској крој неколико дана увести нова строга ограничења у исхрани. Осовина стиже све новије и савршеније подморнице, које постижавају стално нове значајне успјехе. Енглеска јавност није у поната са стварним губитцима савезничке трговачке флоте. Они губитци постају сваког мјесеца све катастрофалнији, паралелно са бацањем у промет нових подморница. Слиједећих мјесеци показиваће се све тразичнија слика која може да буде и фатална за Англосасе.

Кинески фронт

(Бангкок) Борбе у југозападном Јунану настављају се са несмањеном жестином. Јапанске трупе, рјешене да униште противничке одбрамбене системе, воде низ борби. Из тога се може закључити да су јапански рјешени да наставе борбу до бијеле. Формације тајванденских трупа учествују у овим борбама са три дивизије, којима ће се ускоро придружити други одреди. Тајванденски народ стоји у овоме рату уз раме са Јапоном, показујући савршено духовно и материјално слагање.

Током прошле године су се јапанске трупе у Кини сукобиле са 3 милиона непријатеља. Кинеским снагама задани су слиједеће губитци: 250.000 мртвих и 124.000 заробљеника. У ваздушним борбама разорили су 109 непријатељских авиона и заробили огромну количину оружја и муниције.

Кратке вијести

(Ню Јорк) Пригодом једног сузара погинуло је 14 сјеверноамеричких пилота.

(Рим) Министарство народне просвјете саопштава да је Доктор Александро Павонини постављен за директора листа „Мај Месаџеро".

(Лондон) Долинским агенције Ројтер јавља да из јучерашњих операција над Тунисом није се вратило напријед 10 енглеских и америчких авиона типа „Летећа тврђава" и ловаца.

(Лисабон) Током једног покушаја напада британског ваздухопловства оборена су три енглеска авиона над обалама Француске, Белгије и Холандије.

(Берлин) Бројна њемачки борбени авиони нападали су са успјехом један лучки град у Јужној Енглеској.

(Рим) Прошлог понедјељка је у подне извршена у свим министарствима примопредаја дужности међу министрима који одлазе и оних који настављају. У присуству претсјатника највише државне власти обављене су те свечаности у атмосфери озбиљности и другарства.

(Рим) Гроф Галеано Ђано постављен је за италијанског посланика код Свете Столице.

(Камбера) Бродоломи са једнога брода којега су Јапанци торпедовали, искрцали су се на источној обали Аустралије.

(Токио) У Токио је потписан уговор о развијању односа између Јапана и Бугарске.

(Лондон) Енглески адмиралитет саопштава да је оксанска подморница П 48 у заслужењу према предвиђеноме распореду, те се стога мора сматрати изгубленом.

(Токио) Јапанци данас прослављају годишњицу освојења Сингапура.

(Истанбул) Један чамац са турског брода „Адана" који је недавно ово потонуо опажен је те је довучен у луку. На њему је нађено 10 лешева чланова посаде, који су се смрзли.

(Ню Јорк) Сјеверноамерички државни дуг достигао је прије уласка Америке у рат до висине од 300 милијарди долара.

(Рим) Египћани насељени у Италији прославили су рођендан Краља Фарука. Говорила је јеана важна египатска личност, кличући пријатељству са Осовином и побједи Тројног пакта која ће дати независност Египту.

(Ню Јорк) Сјеверноамерička осигуравајућа друштва присиљена су да за 1943 годину повећају премије осигурања.

(Алжир) Прекинуте су све телефонске и телеграфске везе између Француске Сјеверне Африке и Сједињених Држава. Само министарство војске и војне команде окупаторских трупа моћи ће да се служе овим линијама између Сједињених Држава и Алжира и Марока.

(Вашингтон) У овдашњим круговима истиче се да су Сједињене Државе у последње вријеме смањиле снабдијевање Велике Британије намирницама, будући да је појачан извоз за Совјетски Савез. Истиче се да је у Енглеску стигао веома мали број бродова.

(Лондон) Сер Стафорд Крипс изјавио је да ће садашња сарадња између Енглеске, Сједињених Држава и Русије одмах после рата престати.

(Лисабон) У луку је стигла једна енглеска корвета тешко оштећена услед торпедовања.

(Токио) Јапански министар трговине изјавио је у једном свом говору да ће између Јапана и Кине развити тијесна трговачка сарадња. Јапанци ће отклонити Кини многобројне производе.

(Лондон) Британски адмиралитет објављује губитак 462 официра и подофицира са састава поморске војске, ваздухопловне и једне енглеске корвете, које је ова непријатељ потопио.

Директор: Милутин БИЋО ЗИЗА

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Поводом невоље сирти нашег никад непрежалног мужа, родитеља и братственика правца

† Ђукана Р. Вулевића

народног учитеља

који испусти своју плаћеницу и велику душу 3.- ког децембра 1942 године, од срчаног удара, задавши непребољну рану нашим срцу, нашим надама и очекивањима.

Свјетрано за особити дужност да овим путем захвалимо свима братственима лисице долине, од Кола до Тимрана, који на глас о сврти нашег драгог Ђукана, у овако наполенотом броју дохиташе да се нама бол поведе и тиме увеље дјел и чемер нашег срца. Особито проливенима сузама браћа: на лијеви долине су показали да сви Ђукана неје само његово братство посло у срцу, већ да је ње он био један од правих и оиманних чланова велике насобјеваке сородице, која је увек знала и умјела очувати свој понос и свеју част.

Приношћене хвала г. г. протопререју Шекуларцу, свештенцима: Јуришу, Марсеновићу и Рачковићу на изврсном опелу.

Д. жемотни хвала г. г. Ђоки Славку, судији; Миломану Савићу, пензионеру; Милоју Марсеновићу, учитељу; Тодору Рачковићу, пензионеру; В. Јеличу Ивановићу, капетану; Малвину Лукићу, бореличеру; Недељку Рачковићу, свештенику; Жижиоји Цвјовићу, учитељу; Мирашу Чикићу, директору гимназије; Влајкоју Лакићу, учитељу и Мирјоју Стојковићу, учитељу на овако дирљиви и зрошутни говорима, у којима је на истинити и данан начин изнесен рад, борба, човјекољубље и поштење нашег драгог покојника.

Незаборавна хвала г. г. учитеља среза ивањичког на предложеном вијенцу и искреном опијевању свога друга и приобоћа.

Још једном - вала свима и свакоме ко нам усмено или писмено кијам сачувајте у нашем прелијепом болу, те нам тиме ублажи отворену тешког ударца нескрепне судбине.

31 - XII 1942 год.

Андријевица

ОЖАЛОШЋЕНО БРАТСТВО ВУЛЕВИЋА

Штампарија „Обод" — Цетиње